

Saskia Fischer

SUTEMOS

2025.02.13 – 03.29

Būdami vaikai, naktimis sapnuojame nežinomybę, o mūsų kojos auga. Sendami svajojame apie tai, kas praėjo, o mūsų kūnai gyja.

Saskios Fischer personalinė paroda „Sutemos“ keliauja skersai nakties pakraščio. Sutemose slypi neišsemiamos galimybės slapta ir anonimiškai svajoti, slėptis ir pasinerti į nakties prieglobstį. Parodoje pristatomas naujas Saskios filmas „Nakties daržininkė“, keturių šviesos skulptūrų serija ir Editos Anglickaitės-Beržinskienės, Francesco Urbano Ragazzi, Mirelos Baciak bei Godos Marijos Gasiūnaitės apsakymai.

Menininkės kūryboje kruopščiai analizuojami sudėtingi natūralios ir žmogaus sukurtos aplinkos santykiai. Šios priešpriešos samprata itin individuali, veikiama kiekvieno žmogaus intymaus mobilumo, migracijos, lyties ir tapatybės įvaizdžio.

Filme „Nakties daržininkė“ stebimas siurrealistinis personažas, klajojantis po blausiai apšviestus kraštovaizdžius mėlynąją valandą. Klausomės šios klajūnės vidinio balso ir minčių apie tai, ką reiškia turėti takų, migruojantį, keičiamą pavidalą, egzistuoti kaip nuolat besimainančiai būtybei, atspindinčiai metų laikų kaitą. Ši būtybė tampa nepaliojama žmogaus keičiamos geografijos ir atitinkamo jos poveikio individams bei juos supančiai aplinkai liudininke. 2024 m. pavasarį ir rudenį Kuršių nerijoje 8 mm juosta nufilmuotame kūrinyje (įsi)vaizduojami mitiniai sergėtojai, galintys amžinai valdyti beribes žemes, kurias žmonės tegali pasiskolinti.

Iš autentiško senovinio stiklo pagaminti spalvoti žibintai veda mus per parodos sales. Jų spindesys vis traukia mus į filmą ir iš jo, kurdamas iškilmingo teatro ar apšviesto grindinio vaizdinį. Kiekvieną skulptūrą lydi trumpos istorijos, atsispindinčios kelis filmo motyvus – sapnus ir kiną, rūpestį ir tapatybę, kalbą ir laikinumą, vaisius ir galią. Šie tekstai supažindina mus su filmu ir sykiu nukreipia nuo pažodinės interpretacijos, išmindami skirtingus takelius pasivaikščiojimui po šį metaforinį sodą.

Turintieji galią politizuoja migrantus kaip svetimus kūnus, nors ir skirtingais laipsniais ir priskirdami nelygias privilegijas. Sava valia ar per prievartą, dėl fizinio per(si)kėlimo ar kultūrinės izoliacijos individo įsivietinimo jausmas nuolat kinta. Kiekvienas persodintas kūnas patiria lėtą, varginantį susvetimėjimą nuo buvusių savo namų ir žmogaus, kuriuo kadaise buvo.

Saskia Fischer (gimė Štutgarte, Vokietijoje, gyvena Vilniuje ir Štutgarte) – menininkė, tyrinėjanti kraštovaizdį formuojančias paradigmas kaip kultūrinių ir socialinių vertybių atspindį. Jos tyrimai sutelkti į tai, kaip Vakarų pasaulėžiūroje per kolonijines taksonomijas ir dirbtines užtvartas tarp žemės ir bendruomenių stiprinama klaidinga antropologinio urbanizmo bei gamtos sampratos atskirtis. Kūrėjos darbuose sintezuojama architektūra, mobilumas, urbanistika, kraštovaizdžio dizainas, sodininkystė ir meno istorija pasitelkiant tarpdisciplinines instaliacijas, viešąsias intervencijas bei fotografiją.

Saskia studijavo fotografiją Folkwango universitete (Esenas, Vokietija), stiklą, skulptūrą ir instaliaciją Estijos dailės akademijoje (Talinas) ir baigė dailės magistrantūros studijas Goldsmito koledže (Londonas). Šiuo metu ji gauna prestižinę stipendiją dėstyti ir tyrimams atlikti pagal Štutgarto Valstybinės dailės akademijos (Staatliche Akademie der Bildenden Künste) „Weissenhof“ programą, anksčiau yra dalyvavusi rezidencijose „Cité internationale des arts“ (Paryžius), „Hangar“ (Barselona, Ispanija), „Fundaziun Nairs“ (Scuol sritis, Šveicarija), „Rupert“ (Vilnius) ir Nidos meno kolonijoje. Naujaisi jos projektai – „A Place between Night and Day“, Talino „Art Hall“, „Zero is the Moon“, „Nova Space“ ir „Bauhaus“ universitetas (Veimaras, Vokietija), „Touched Untouched“, „Württembergischer Kunstverein“ (Štutgartas, Vokietija) ir „LIGHTS“, „apiece“ (Vilnius).

JL Murtaugh (gimė Čikagoje, JAV, gyvena Vilniuje) yra „Rupert“ meno centro Vilniuje rezidencijų ir viešųjų programų kuratorius.

TEKSTŲ AUTORIAI

Francesco Urbano Ragazzi – 2008 m. Paryžiuje įsteigtas kuratorių duetas, garsėjantis novatoriškų nepriklausomo kino, vizualiųjų menų ir skaitmeninių medijų sankirtų paieškomis, taip pat ilgalaikiu bendradarbiavimu su Jonu Meku. Naujaisi dueto projektai – „Save Me From Tears“, teatras „Kursaal“ (Baris, Italija), „Jonas Mekas: Images are Real“, „Mattatoio“ (Roma) ir „Fantasmagoriana“, 2022 m. Lofoteno tarptautinis meno festivalis (Kabelvogas, Norvegija).

Mirela Baciak (gimė Varšuvoje, gyvena Zalcburge, Austrijoje) – kuratorė, šiuo metu dirbanti Zalcburgo šiuolaikinio meno centro „Kunstverein“ direktore. Savo praktikoje ji tyrinėja svetingumą kaip procesą, fiksuojantį etinį žmogaus santykį su nežinomais ir svetimais dalykais. Anksčiau Mirela dirbo kuratore tarpdisciplininiame šiuolaikinio meno festivalyje „steirischer herbst“ Grace ir Štirijoje (Austrija) ir Miuncheno viešųjų erdvių meno organizacijoje „Public Art Munich“ (Vokietija). Naujaisi jos projektai – „The Color of Energy“ (su „viennacontemporary“), „The Myth of Normal“ ir „ECHO*: Martin Beck and Sung Tieu“.

Edita Anglickaitė-Beržinskienė – Neringos muziejų Nidoje edukatorė ir gidė, baigusi kultūros filosofijos studijas Kauno technologijos universitete. Edita tyrinėja atminties kultūrą, būdus, kuriais kiekvienas iš mūsų kuria istoriją, ir kaip kasdieniai daiktai gali tapti brangiomis relikvijomis. Ji taip pat rašo kultūrinius straipsnius Kuršių nerijos almanachui „Dorė“ ir scenarijus dokumentiniams filmams.

Goda Marija Gasiūnaitė – tyrėja ir istorikė, kurios darbuose kvestionuojami kultūriniai pažangos bei kontrolės naratyvai, o antropologinė analizė derinama su poetiniais, jusliškais apmąstymais apie kraštovaizdžio ir lyties sankirtas laike. 2022 m. kartu su belgu dizainere Delphine Lejeune Goda išleido intymų leidinį „Evergreen“, kuriame tyrinėjama emancipacija per gamtą.

***

Sutemos I – IV

Lamberts stiklas, plienas ir viela; kintantys matmenys, 2025

Nakties Daržininkė

17'30", Super 8 / 2K, 2025

***

Sutemos

Tekstai: Edita Anglickaitė-Beržinskienė, Mirela Baciak,

Francesco Urbano Ragazzi, Goda Gasiūnaitė

Kuratorius: JL Murtaugh

Prodiusavimas: Eglė Kliučinskaitė

Grafinis dizainas: „Short Notice Studio“

Vertimas: Alexandra Bondarev

Techniniai darbai: Vadim Šamkov

Ypatinga padėka: Angelikai Fischer, Glashütte Lamberts,

Štutgarto valstybinei dailės akademijai (Staatliche Akademie der

Bildenden Künste Stuttgart), Simone Fezer, Thorai Gerstner,

Tilmannui Eberweinui, „Rupert“ ir Nacionalinei dailės galerijai

***

Nakties Daržininkė

Vaidina: Dani V. Keller ir Ana Lipps

Scenarijaus autoriai: Saskia Fischer ir JL Murtaugh

Muzika: Liudmila Vaišnoraite

Choreografija: Barnett Cohen

Kostiumas: Melitta Baumeister ir Mihał Plata

Montažas: Saskia Fischer

Fotografija: Saskia Fischer

Spalvos: Justinas Vencius

Prodiusavimas: Eglė Kliučinskaitė

Meno vadovas: „Short Notice Studio“

Vertimas: Alexandra Bondarev

Garso įrašai: Justina Šimonytė

Rėmėjai: „Rupert“ ir finansuoja Lietuvos kultūros taryba

Speciali padėka: Andec Berlin, Bon Alog, Carlos Vasquez Mendez,

Dianai Mikane, Gretai Štiormer, Jolantai Laurent, Lejai Tubinyte,

Kuršių Nerijos nacionaliniam parkui, Modestui Bružu, Neringos

muziejams, Nidos meno kolonijai, Vaidai Stepanovaitei, Yanai

Ustymenko